

Økonomisk partnervold. Når økonomien bliver et middel til kontrol. Et erhvervsspeciale udarbejdet i samarbejde med Nordjyllands Politi. Kandidatuddannelsen i Kriminologi, speciale 2026, [Aalborg Universitet](#). Amalie Christensen & Josefine Wedel Thrane. Vejleder Annick Prieur.

Økonomisk partnervold. Når økonomien bliver et middel til kontrol

Af Anne-Mette Barfod, cand.polit. Stifter af Powerkvinderne og Pengevold.dk. Forfatter til bogen *Økonomisk Partnervold*. anne-mette@powerkvinderne.dk

Introduktion

Hvordan ser økonomisk partnervold ud, når sagerne lander hos politiet? Specialet giver et sjældent indblik i de mønstre, der kendetegner økonomisk vold, og de udfordringer politiet møder, når den skal opdages, dokumenteres og efterforskes. Økonomisk partnervold har i de senere år fået større opmærksomhed, men området er fortsat sparsomt belyst i en dansk kontekst. Derfor er kandidat-specialet med titlen '*Økonomisk partnervold – Når økonomien bliver et middel til kontrol*' et vigtigt bidrag til forståelsen af, hvordan økonomisk kontrol indgår som en del af psykisk vold. Specialet er skrevet af [Amalie Christensen](#) og [Josefine Wedel Thrane](#) på kandidatuddannelsen i kriminologi ved Aalborg Universitet og udarbejdet i samarbejde med Nordjyllands Politi.

Metode

Som en del af specialet har de to forfattere analyseret politiets registerdata om anmeldelser, hvor økonomisk vold indgår som en del af psykisk vold, og kombineret analysen med interviews med politi-medarbejdere fra flere politikredse. Den kombination giver både et billede af, hvordan økonomisk vold kommer til udtryk i politiets sager, og hvilke udfordringer efterforskerne møder, når volden skal identificeres og dokumenteres. Specialet bygger på både kvantitative og kvalitative metoder og forbinder statistiske analyser med erfaringer fra politiets daglige praksis.

Resultater

I det følgende præsenteres de 10 vigtigste indsigter fra specialet – om hvordan økonomisk partnervold udvikler sig, hvilke konsekvenser den har, og hvordan politi, banker og andre myndigheder kan blive bedre til at opdage, forebygge og håndtere denne ofte usynlige form for vold.

1. Økonomisk vold er først og fremmest et kontrolsystem

Økonomisk partnervold handler langt mere om magt end om penge. Specialet viser, at økonomien bruges som et redskab til at begrænse den anden parts frihed og selvbestemmelse. Kontrollen kan bestå i overvågning af forbrug, begrænset adgang til egne konti, tvang til at udlevere løn, gæld optaget i den udsattes navn eller detaljeret styring af hverdagens økonomi. Fælles for handlingerne er, at de gradvist reducerer den udsattes handlemuligheder og gør det stadig vanskeligere at forlade relationen. Dermed bliver økonomien en central del af det mønster af tvang og kontrol, som også kendetegner psykisk vold. Specialet bygger blandt andet på Evan Starks teori om coercive control og viser, at økonomien ofte fungerer som den struktur, der holder hele kontrolsystemet sammen.

2. Volden udvikler sig langsomt gennem en normaliseringsproces

En af specialets vigtigste konklusioner er, at økonomisk vold sjældent opstår fra den ene dag til den anden. Den udvikler sig gradvist gennem små forskydninger, som hver især kan virke harmløse. Den ene partner overtager måske budgettet, får adgang til netbanken eller begynder at kommentere alle køb.

Først senere udvikler det sig til egentlig kontrol. Mange udsatte opdager derfor først volden efter flere år, fordi begrænsningerne er blevet normaliseret undervejs. Analysen viser, at de fleste sager har været mellem tre og fem år, før de bliver anmeldt. Specialet understøtter dermed Lundgrens teori om voldens normaliseringsproces, hvor den udsatte langsomt vænner sig til nye grænser for, hvad der opleves som normalt.

3. Økonomisk vold står næsten aldrig alene

Specialet dokumenterer, at økonomisk vold sjældent forekommer isoleret. I langt de fleste sager optræder den sammen med psykisk vold, fysisk vold, digital vold og seksualiseret vold. Økonomisk kontrol bliver dermed en del af et samlet mønster, hvor forskellige former for vold understøtter hinanden. Økonomien bliver blandt andet brugt til at fastholde den udsatte efter fysisk vold eller til at gøre et brud økonomisk umuligt. Derfor bør økonomisk vold aldrig vurderes som et enkeltstående økonomisk problem, men som en integreret del af et bredere kontrolsystem. Det betyder også, at fagpersoner bør undersøge økonomien systematisk, når de møder andre former for partnervold.

4. Økonomisk vold er fortsat stærkt underbelyst

Selv om opmærksomheden er voksende, viser specialet, at økonomisk vold stadig er et område med betydelige videnshuller. Der mangler forskning, ensartede registreringer og fælles faglige definitioner. Samtidig har mange myndigheder og institutioner begrænset viden om, hvordan økonomisk vold ser ud i praksis. Specialet fremhæver, at denne manglende opmærksomhed betyder, at mange sager overses eller misforstås. Når økonomisk kontrol fremstår som almindelige økonomiske konflikter mellem tidligere partnere, risikerer voldens karakter at forsvinde. Derfor efterlyser specialet både mere forskning og større samfundsmæssig bevidsthed om fænomenet.

5. Kvinder rammes hyppigst, fordi økonomisk vold hænger sammen med kønnede magtstrukturer

Specialet gennemgår international forskning, som viser, at økonomisk partnervold overvejende rammer kvinder. Forklaringen findes ikke alene hos den enkelte voldsudøver, men også i de økonomiske og sociale strukturer, som fortsat præger mange parforhold. Når kvinder i højere grad tager ansvar for børn, arbejder på deltid eller har lavere indkomst, kan de lettere bringes i økonomisk afhængighed. Økonomisk vold udnytter disse eksisterende uligheder og forstærker dem. Samtidig viser forskningen, at kontrollen ofte fortsætter efter bruddet gennem gæld, børnebidrag eller familieretlige konflikter. Økonomisk vold ophører derfor ikke nødvendigvis, når parforholdet slutter.

6. Politiet har vanskeligt ved at identificere økonomisk vold

Specialets interviewundersøgelse viser, at økonomisk vold ofte er vanskelig at opdage i politiets arbejde. Den efterlader ingen synlige skader, og dokumentationen er ofte spredt over mange år. Mange udsatte har heller ikke selv erkendt, at deres oplevelser udgør økonomisk vold. Samtidig afhænger identificeringen i høj grad af den enkelte efterforskers erfaring og faglige blik. Det betyder, at sager, der ligner hinanden, kan blive behandlet forskelligt fra politikreds til politikreds. Specialet peger derfor på behovet for mere systematiske spørgsmål om økonomi under afhøringer og bedre redskaber til at identificere mønstre af økonomisk kontrol.

7. Registreringerne viser kun toppen af isbjerget

Siden kriminaliseringen af psykisk vold er der registreret 3.570 anmeldelser om psykisk vold, hvoraf 158 beskriver økonomisk vold. Specialet understreger imidlertid, at disse tal sandsynligvis kun viser en mindre del af det reelle omfang.

Økonomisk vold bliver ofte registreret under andre kategorier eller indgår blot som baggrundsinformation i sager om fysisk eller psykisk vold. Desuden varierer registreringspraksis betydeligt mellem politikredsene, hvilket også gælder efterforskningsmetoderne. Tallene siger derfor lige så meget om myndighedernes opmærksomhed som om voldens faktiske udbredelse. I specialet vurderes en mere ensartet registrering som en vigtig forudsætning for bedre forebyggelse og forskning.

8. Konsekvenserne rækker langt ud over økonomien

Specialet beskriver økonomisk vold som en voldsform med omfattende konsekvenser. Den udsatte mister ofte både økonomisk sikkerhed, psykisk trivsel og mulighed for at handle frit. Mange efterlades med betydelig gæld, langvarige økonomiske problemer og vanskeligheder ved at etablere et nyt liv efter bruddet. Samtidig påvirkes børnene, både mens volden står på og i tiden efter. Økonomisk vold bliver derfor et samfundsproblem med konsekvenser for sundhed, beskæftigelse, sociale ydelser og børns trivsel. Den økonomiske kontrol ophører desuden ofte først flere år efter relationens afslutning.

9. Tværfagligt samarbejde er afgørende

En central anbefaling i specialet er, at økonomisk partnervold kræver et langt tættere samarbejde mellem politi, kommuner, krisecentre, retshjælp, banker og civilsamfund. Ingen enkelt aktør har hele billedet. Politiet ser de strafferetlige forhold, bankerne ser transaktionerne, kommunerne møder de økonomiske konsekvenser, og krisecentrene møder den menneskelige virkelighed. Specialet argumenterer for, at bedre koordinering kan føre til tidligere identifikation, bedre dokumentation og mere målrettet hjælp til de udsatte. Dermed bliver økonomisk vold et fælles samfundsansvar frem for alene en politisag.

10. Bankerne kan blive en vigtig del af forebyggelsen

Specialets mest nyskabende perspektiv handler om bankernes rolle. Bankmedarbejdere er ofte blandt de første, der ser tegn på økonomisk kontrol, fordi de møder kunderne, når konti oprettes, lån optages eller økonomiske dispositioner ændres. Alligevel viser specialet, at danske banker fortsat har begrænset viden om økonomisk partnervold og mangler faste procedurer. Storbritannien fremhæves som et eksempel, hvor banker uddannes til at identificere økonomisk vold og støtte udsatte kunder. Specialet peger på, at en tilsvarende indsats i Danmark kan føre til tidligere opdagelse, bedre beskyttelse af kunderne og stærkere dokumentation i straffesager.

Hvis du vil vide mere

På pengevold.dk og powerkvinderne.dk kan du læse mere om økonomisk partnervold når penge bliver et psykologisk magtmiddel. Eller læse Anne-Mette Barfods bog:

Økonomisk partnervold: når penge bliver et psykologisk magtmiddel.

